

Index Locorum Sacrae Scripturae

5. De throno procedebant fulgura, voces, & tonitrua, cap. 15. q. 6. n. 50. p. 24
 8. Requiem non habebant, die ac nocte dicentia, cap. 5. exp. 12. n. 186. p. 138
CAP. V.
 Num. 5. Unus de senioribus dixit mihi, ne fleveris, c. 3. q. 10. n. 54. p. 88
 5. Ecce vicit leo de Tribu juda, aperite librum, & solvere septem signacula ejus, c. 7. q. 8. n. 57. pag. 161
 6. Vidi agnum in medio throni habentem cornua septem, qui sunt septem spiritus Dei, c. 10. q. 5. n. 35. p. 250
 6. In medio throni, & quatuor animalium, & in medio seniorum agnum stantem, c. 2. q. 18. n. 165. p. 61
 13. Omnes audivi dicentes sedenti in throno & agno, benedictio, & honor, & gloria, & potestas in secula seculorum, cap. 2. q. 30. n. 259. p. 72
CAP. VII.
 Num. 9. Post haec vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus, & populis, c. 10. quast. 1. numero 6. p. 246
CAP. VIII.
 Num. 4. Ascendit fumus incensorum de manu Angeli, qui sunt orationes sanctorum, c. 10. q. 5. num. 33. p. 249
CAP. IX.
 Num. 7. Facies earum, tamquam facies hominum, c. 16. q. 3. n. 23. p. 331
CAP. X.
 Num. 1. Angelus descendit de Caelo amictum nubae, & iris in capite ejus, & facies ejus erat ut sol, c. 11. q. 7. n. 45. p. 278
CAP. XI.
 Num. 3. Praedicabunt diebus mille sexaginta sex, cap. 5. q. 23. n. 190. p. 159
 4. Hi sunt duae olivae, duo candelabra in conspectu Domini terrae stantes, c. 1. q. 13. n. 89. pag. 14

CAP. XII.
 Num. 5. Mulier peperit filium masculum qui relictus erat omnes gentes, & raptus est filius ejus ad Deum, & ad thronum ejus, cap. 2. q. 37. n. 316. p. 80
 14. Datae sunt mulieri alae duae aquilae magnae ut volaret in desertum, c. 6. q. 5. n. 29. p. 144
CAP. XIII.
 Num. 3. Admirata est universa terra, & adoraverunt draconem, c. 16. q. 9. n. 68. p. 336
CAP. XVII.
 Num. 3. Vidi mulierem super bestiam coccineam, & mulier circumdata erat purpura, & bysso, c. 7. q. 20. n. 168. p. 174
 14. Hi pugnabant cum agno, cap. 4. q. 14. n. 105. pag. 112
CAP. XVIII.
 Num. 9. Cum viderint fumum incendii ejus, c. 2. q. 20. n. 189. p. 63
CAP. XIX.
 Num. 6. Gaudeamus, & exultemus, quia venerunt nuptiae agni, c. 4. q. 19. n. 148. p. 117
 10. Vide, ne feceris, conservus tuus sum, cap. 10. q. 23. n. 177. p. 265
 13. Vestitus erat veste aspersa sanguine, c. 1. q. 15. n. 704. p. 16
 16. Rex regum, & Dominus dominantium, cap. 4. q. 4. n. 34. p. 103
CAP. XX.
 Num. 12. Vidi mortuos magnos & pusillos stantes in conspectu throni, cap. 10. q. 28. n. 227. p. 271
CAP. XXI.
 Num. 9. Veni, & ostendam tibi sponsam uxorem Agni, & sustulit me in spiritu in montem magnum, c. 7. q. 22. n. 207. p. 178
 13. Ab oriente portae tres, ab Aquilone portae tres, ab Austro portae tres, cap. 2. q. 13. n. 108. pag. 54
CAP. XXII.
 Num. 17. Qui audit, dicat veni, c. 1. q. 22. n. 146. pag. 22

R. P. D. F.

R. P. D. F. JOANNIS DA SYLVEIRA COMMENTARIA IN ACTA APOSTOLORUM.

PROLOGOMENVM.

1. UOD ad hanc Praefatiunculam spectat jam in nostris Opusculis tractavimus opuscul. primo resolut. 5. quast. 8. Quae ibi diximus etiam aliquibus additis hic repetemus.

De Nomine.

2. Disputant hic communiter Interpretes cum Vala, An hic Vala liber nominandus sit *Acta*, seu *Actus* Apostolorum, & quaestio parvae est considerationis; nam utroque modo tam a Patribus, quam a magnis Authoribus dicitur, ac nuncupatur, tamen in Bibliis emendatis, & correctis, quodque etiam Ecclesia in officiis utitur, non dicitur de Actis Apostolorum, sed de Actibus, ut communiter cum Budaeo in Commentario linguae Graecae notant Commentatores. Budaeus.
 3. Syrus pro titulo praefixit: *Historia Apostolorum*, D. Chrysostr. in limine hujus libri nuncupat: *Dogmata Spiritus sancti*. Oecumenius: *Evangelium Spiritus sancti*; sicut enim dicitur Syrus. D. Chrysostr. Oecumen.
 Evangelium Jesu Christi secundum Matthaeum, Marcum, Lucam, & Joannem; quia in eo sacri Evangelistae narrant, quomodo Christus D. descendens de Caelo, apparuit in forma humana, in qua multa mirabilia facta, gesta, verba operatus est in salutem humani generis, ostendens viam directam in caelum, aperiens nobis abdita arcana Patris a constitutione mundi; sic post Christi ascensum in Caelum, Spiritus S. visibiliter descendit de Caelo in linguis igneis Apostolos suis donis adimplens, ut Christum veram salutis vitam praedicarent, ejusque altissima mysteria aperirent, & explicarent; sicque dicitur de Apostolis Actor. 2. n. 4. *Repleti sunt omnes Spiritu sancto, & coeperunt loqui variis linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis*. Simulque Spiritus sanctus descendit in omnes, qui ipsorum Apostolorum doctrinam recipiebant, ut dicitur Actor. 10. n. 44. *Adhuc loquente Petro verba haec, descendit Spiritus sanctus super omnes, qui audiebant Verbum*. Actor. 10.
 4. Tamen liber simpliciter dicitur Actorum Apostolorum, quia quamvis eorum gesta, opera, verba, dictante, & spirante Spiritu sancto, fuerint facta, tamen exterius, & visibiliter per Apostolos fiebant, & operabantur, sicut dicitur Evangelium secundum Matthaeum, vel Joannem, quia quamvis illa Evangelia fuerint dictata ab Spiritu sancto, visibiliter, & exterius sunt scripta a D. Mattheo, vel Joanne, & sic de caeteris scriptoribus Canonicis.
 5. Hic liber nuncupatur Actorum Apostolorum, quia eorum opera, non omnia, sed magis principalia, quoad Evangelij promulgationem refert: Unde a cap. 2. usque ad 12. narrantur appositae fundamenta fidei, ac Catholicae Ecclesiae per Apostolos in Iudaea, & Samaria juxta Christi D. mandatum Actor. 1. n. 8. *Eritis mihi testes in Ierusalem, & in omni Iudaea, & Samaria, & usque ad ultimum terrae* Quod ipsi Apostoli adimpleverunt praedicantes Christi Evangelium per totum Orbem, ut narrat in praesenti D. Lucas cap. 13. & praecipue, quae ad D. Paulum pertinent, cujus ipse erat indivisus comes, & suis oculis viderat. Act. 13.
Author hujus libri.

6. D. est Lucas Evangelista, ut tenet Ecclesia Sancta Catholica, & etiam affirmant omnes Patres, tam Graeci, quam Latini, & sequuntur sine ulla differentia Authores, & etiam Syrus, fatentur Haeretici, & ideo Syriacus huic libro hunc apposuit titulum: *Liber Actuum hoc est, Historia*
 A

2 Commentaria in Acta Apostol.

Historia Apostolorum Beatorum, quam collegit Sanctus Dominus meus Evangelista. Quis, & qualis esset D. Lucas natione, arte, ingenio, sapientia mira, & admirabili, ferventique charitates ac de multis aliis ejus excellentiis jam tractavi tom. 1. in Evangelia in Prolog. cap. 5. tom. 1. in Apocalypsim cap. 4. q. 3. & in Opusc. 1. resol. 5. q. 8.

7. Et quamvis D. Lucas scripsisset suum Evangelium Theophilo suo amicissimo, illustrissimo Senatori Viro, vel Principi, seu Praesuli alicujus Provinciae, vel Episcopo, ut alii tenent, Antiocheno, tamen non omnia uno in volumine coadunavit, sed separatim scripsit, juxta varia argumenta: Evangelium agit de admirabilibus Christi operibus; Acta vero de magnis Apostolorum factis per octo supra viginti capita.

Quo idiomate scriptus est Liber.

8. Nemo Graeco idiomate dubitat D. Lucam scripsisse, sed omnes fatentur, ut testatur D. Hieronymus de Scriptoribus Ecclesiasticis, & epist. 145. in quo erat peritissimus, utpote patrio sermone utens, nec obstat, quod ubi Constantino Imperatore ad annum Christi 327. vel 370. ut refert Baronius Anual. tom. 3. ex D. Epiphano haeresi 30. in quodam Gazophylacio repertus fuit hic Liber Actorum scriptus Hebraico idiomate; nam facile fieri poterit, quod aliquis in gratiam Gentis Hebraeae ex Graeco in Hebraeam transfulerit, sicut ex Graeco translatus est in Latinum.

Quo anno, ac loco, hic Liber scriptus sit.

9. D. Hieronymus de Scriptoribus Ecclesiasticis, ait: Lucas aliud quoque edidit volumen egyptium, quo titulo Acta Apostolorum praenotantur, cujus historia usque ad biennium Romae commorantis Pauli pervenit, id est usque ad quartam Neronis annum, ex quo intelligimus in eadem Urbe librum esse compositum. D. Lucas initium dedit huic libro ab Ascensione Christi in Coelum, quae contigit 34. ejusdem, & narrando pervenit usque ad annum quartum Neronis juxta D. Hieronymum, & Christi sexagesimum, Baronius contendit ad annum quintum Neronis, sexagesimum primum Christi D. sive sit hoc anno, sive illo haec historia Actorum Apostolorum, ut patet ex cap. ultimo vers. 30. pervenit usque ad biennium carceris D. Pauli, quo completo noster Evangelista D. Lucas, ex D. Pauli mandato, ac persuasione, ut refert D. Epiphanius haeresi 51. profectus est ad praedicandum Evangelium per varias mundi partes.

Liber iste Canonicus.

10. Multa falsa, iniqua, ac apocrypha prodierunt ab Haereticis circa gesta Apostolorum quod partim amore Pauli, partim odio nascentis Ecclesiae, cujus incunabula hic videntur; partim ut arrogantia, & sinistra, & falsa usurpatione nominis Spiritus sancti suis erroribus patrocinarentur, & Sanctam, & Apostolicam doctrinam labefactare conarentur; quos omnes errores damnat, & condemnat Gelasius Papa, dist. 15. cap. Sancta Romana Ecclesia, & communiter Sancti Patres, D. Augustin. D. Epiphanius. D. Athanasius. D. Cyril. Jerosolym. Tertull. Euseb. & alii, quos refert Barbofa ad citat. cap.

11. Sancta ac Apostolica fides tenet hunc librum esse Sanctum, verum, ac Canonicum, in multis Conciliis Carthaginensi tertio, Florentino, ac Tridentino; Sess. 4. de libris Canonice: & praeclearissimi Patres, magna in eo dederunt commentaria, & passim ab omnibus Sanctis Patribus hic liber citatur, ac refertur, utpote magnae autoritatis, & ut infallibilis, ac Canonice veritatis.

Magna dignitas, ac utilitas hujus Libri.

12. Pro hac re audiendus D. Hieron. in sua Epistola ad Laetam, praecipua dans pro filio-la Paula, ut Apostolorum Acta, & Epistolas, toto corde imbibat voluntate, nam haec pia, & sancta Historia, magno fructu est abundans; nam ex ea magna consiliorum forma, & usus colligitur; Sacramentorum frequentia exhortatur; terrenorum contemptus admonetur: fortitudinis, ac patientiae in toleranda morte pro Christo ac tribulationibus tolerandis praeclearissima exempla proponuntur; Ecclesiaeque persecutorum multiplices modi, ac technae deteguntur; & multa, ac magna documenta pro sancta fide Catholica confirmanda traduntur, ex quo admonet D. Chrysof. hom. 1. in Acta ait: Reliquae Scripturae lectio frequentanda, sed hujusmodi, scilicet Actorum, in primis, & Evangeliorum, quae cum doctrinae utilitate historiae suavitatem conjunctam habent; & valde indecens est majorum res gestas ignorare, quando magis indignum est sacrorum Apostolorum, qui sunt Patres, ac conditores Ecclesiae, ac primi progenitores generis Christiani, praeclearissima facta contemnere, ac dignissimum est ea semper praec oculis habere. Vide citatum, primum resol. 5. q. 8.

CAPUT I.

- 1. Primum quidem sermonem feci de omnibus, & Theophile, quae cepit Jesus facere & docere.
2. Usque in diem, quae praecipiens Apostolis per Spiritum sanctum, quos elegit, assumptus est.
3. Quibus, & praeiit seipsum vivum post passionem suam.

Cap. Primum, Vers. 1. & 2.

- suam in multis argumentis, per dies quadraginta apprensens eis, & loquens de regno Dei.
4. Et convalescens praecipit eis ab Hierosolymis ne discederent, sed expectarent promissionem Patris, quam audistis (inquit) per os meum.
5. Quia Joannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu sancto non post multos hos dies.
6. Igitur qui convenerant, interrogabant eum, dicentes: Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israel?
7. Dixit autem eis: Non est vestrum nosse tempora, vel momenta, quae Pater posuit in sua potestate.
8. Sed accipietis virtutem supervenientis Spiritus sancti in vos, & eritis mihi testes in Hierosolymis, & in omni Judaea & Samaria, & usque ad ultimum terrae.
9. Et cum haec dixisset, videntibus illis, elevatus est: & nubes suscepit eum ab oculis eorum.
10. Cumque intuerentur in Coelum euntem illum, ecce duo viri absterunt juxta illos in vestibus albis.
11. Qui, & dixerunt: Viri Galilaei, quid statis aspicientes in Coelum? hic Jesus qui assumptus est a vobis in Coelum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in Coelum.
12. Tunc reversi sunt Hierosolymam a monte, qui vocatur Oliveti, qui est juxta Hierosolymam, Sabbati habens iter.
13. Et cum introissent in Coenaculum, ascenderunt ubi manebant Petrus & Joannes, Iacobus, & Andreas, Philippus, & Thomas, Bartholomaeus, & Mattheus, Iacobus Alphaei, & Simon Zelotes, & Iudas Iacobi.
14. Hi omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus, & Maria matre Iesu, & fratribus eius.

- 15. In diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum dixit (erat autem turba hominum simul ferè centum viginti.)
16. Viri fratres oportet impleri scripturam, quam praedixit Spiritus sanctus per os David de Iuda, qui fuit dux eorum, qui comprehenderunt Iesum.
17. Qui connumeratus erat in nobis, & sortitus est sortem ministerii hujus.
18. Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, & suspensus crepuit medius: & diffusa sunt omnia viscera eius.
19. Et notum factum est omnibus habitantibus Hierosolymam, ut appellaretur ager ille, lingua eorum, Haceldama, hoc est, ager sanguinis.
20. Scriptum est enim in libro Psalmorum: Fiat commoratio eorum deserta, & non sit qui habitet in eis, & Episcopatum ejus accipiat alter.
21. Oportet ergo ex his viris, qui nobiscum sunt congregati in omni tempore, quo intravit, & exiit inter nos Dominus Iesus.
22. Incipiens a baptismo Joannis usque in diem, quae assumptus est a nobis, testem resurrectionis ejus nobiscum fieri unum ex istis.
23. Et statuerunt duos: Joseph, qui vocabatur Barabbas, qui cognominatus est justus, & Matthias.
24. Et orantes dixerunt: Tu Domine qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus unum:
25. Accipere locum ministerii hujus, & Apostolatuum: de quo praevaticatus est Iudas, ut abiret in locum suum.
26. Et dederunt sortes eis, & cecidit sors super Matthias, & annumeratus est cum undecim Apostolis.

ARGUMENTUM.

APUT hoc in duas partes dividitur: in prima narratur admirabilis Christi D. Ascensio in Coelum aspicientibus Apostolis: In secunda refertur electio D. Matthiae in Apostolatam per sortem designatam ab Spiritu sancto.

Vers. 1. Primum quidem sermonem feci de omnibus, & Theophile, quae cepit Jesus facere, & docere.
Vers. 2. Usque in diem, quae praecipiens Apostolis per Spiritum sanctum, quos elegit, assumptus est.

Arabicus. Ascendit in altum se ferens.
Aethiopicus. Usque in diem in qua ascendebat, praecipiens Apostolis ejus, quos elegerat.
Idacius lib. 3. contra Varimond. In die qua Apostolos elegit per Spiritum sanctum praedicare Evangelium.

VERSIONES.

Vers. 1. Syriacus. Scriptam primum, &c. quae cepit Iesus Dominus noster missa facere.
Quidam ex Graeco. Primum sane certe verbum feci.
Aethiopicus. Librum primum scripsi, &c. quae cepit Iesus & nuntiare, & docere.
Vatabl. Superiore quidem volumine diximus.
Arabicus. Primum quidem concripsi de rebus.
D. Chrysof. Quae fecit Iesus, & docuit.
Vers. 2. Syriacus. Usque in diem illum, quo ascendit postquam praecipisset Apostolis per Spiritum sanctum.
Alter Syriacus. In diem illum, postquam sublatu est, &c. quo cohortatus est.

EXPOSITIO I.

Primum. In presenti non est adverbium, sed adjectivum, & connectitur cum sermone, id est primum sermonem; Syriacus vertit librum. Vatabl. volumen, alii verbum; & refertur, ad Evangelium ab ipsomet Evangelista D. Luca conscriptum. Quidam. Juxta Thesaurum linguarum Graecarum, Salmeron. & Lorin. sua radice Graeca, idem valet ac certe, sane; tamen stando cum nostra vulgata, idem valet, ac autem; & in exordio sermonis, multam indicat illius majestatem, ac sublimitatem, & implicite priorem cum posteriori adnectit, ac colligit, ac si dicat: Primum quidem sermonem feci de vita, ac operibus Christi in Evangelio; nunc vero, tanquam posteriorem, ac subsequentem de vita, ac gestis Apostolorum ipsius Jesu Christi.

O Theophile. Vir sane illustrissimus, ac clarissimus.